...iniziere.

...românii

...ova.

Moldova-pres.

Moscova nu condamnă agresiunea

Valeri VÎJUTOVICI,
"Izvestia"

Concilierea din Transnistria, se pare, nu promite să fie suficient de durabilă.Şi nu doar pentru că acest nod geopolitic, deja în sens direct, sîngerează în urma incapacităţii cronice a părţilor interesate de a-l dezlega prin mijloace paşnice. Criza e aprofundată şi prin imixtiunea tot mai insistentă a unei terţe forţe, care afirmă dubios că e capabil să taie nodul gordian printr-o lovitură de sabie căzăcească.

La semnarea acordului de conciliere şi de încetare a focului, şi de renunţare la argumentele nimicitoare în litigiul pentru malul sting al Nistrului cazacii - pe durata îndelungatului conflict armat şi prezenţei lor în zona conflictului - firește, n-au participat. Însă un fel de modificare la documentul, care a fost dat publicităţii la 4 martie în urma unor tratative dificile, ei au marcat, a doua zi, expediind Preşedintelui Rusiei o scrisoare al cărei conţinut nu este strict confidenţial, judecînd după copia expediată, probabil, nu numai la redacţia ziarului "Izvestia". În această scrisoare atamanul Uniunii cazacilor Aleksandr Martinov, îşi exprimă indignarea faţă de "politica antipatriotică a Guvernului Rus" şi cere "să se adopte măsuri ferme şi drastice în numele cauzei apărării popoarelor slavone şi a tuturor cetăţenilor paşnici din Transnistria".

Să fim de acord cu tonul întrucîtva original al acestei scrisori, posibil, în virtutea tradiţiei renăscute: flăcăi din Zaporojie, de pe Don, din Kuban, din cele mai vechi timpuri, nu şi-au bătut capul prea mult cu ceremoniile în adresarea lor către orice "conducere", fie aceasta personificată de sultanulTurciei sau de altcineva. Însă e greu să fii de acord cu ceva imposibil, eu aş spune chiar periculos, cu tentativa atamanilor de a se include în sfera politicii. Unde ca unde, dar aici ei nu sînt la locul lor. Şi nu e vorba numai de atitudinea exotică, inimaginabilă în timpurile vechi prin opoziţia cazacilor faţă de şeful Statului, mai presus de care pentru orice esaul sau un grad inferior era doar Dumnezeu.

Însă, poate, dincolo de amestecul grosolan şi brutal în cel mai complicat conflict politic se ascunde o înţelegere fină a situaţiei, iar tonul aspru, ultimativ al scrisorii nu e mai mult decît un atribut subliniat al unei anumite simplităţi, tot atît de ritualice, cum ar fi, să zicem, papaha căzăcească şi pantalonii militari?

- Rămîne în vigoare adresarea Dvs. lui Elţin, după semnarea armistiţiului din Transnistria? - l-am întrebat eu pe atamanul Uniunii cazacilor, Aleksandr Martînov.

- Da, rămîne, întrucît conţinutul ei este mult mai amplu.

- Ce înseamnă promisiunea de a "apăra de sine stătător cinstea şi demnitatea naţională"?

- Vom veni în ajutorul poporului rus, lezat în drepturile sale, oriunde ar trăi el.

- Aveţi în vedere intervenţia militară, ca şi în Transnistria?

- Întocmai. Dacă va fi necesar.

- Însă fostele republici ale U.R.S.S. sînt acum state suverane şi independente. Cum vă imaginaţi invazia în oricare din ele?

- În Spania, în epoca respectivă, de asemenea au fost trimişi voluntari să lupte. În afară de aceasta C.S.I. încă nu este constituită. Prin urmare, U.R.S.S nu a fost dizolvată de nimeni. Noi pornim de la acest punct de vedere.

- Aţi primit deja răspunsul Preşedintelui la scrisoarea Dvs.?

- Nu. Am fost informaţi doar că scrisoarea noastră a ajuns la destinaţie.

- Cunoaşteţi ceva referitor la reacţia oficială a Guvernului rus cu privire la implicarea armată a cazacilor în conflictul din Transnistria?

- Nu a fost şi nu există nici o reacţie oficială.

Iată ultima noutate, vorbind cinstit, te descurajează. Azi cazacii fac ordine în Transnistria, mîine, ca să vezi, se vor grăbi în Tatarstan să facă anumite modificări pe marginea bilanţurilor viitorului referendum, în timp ce autorităţile ruse nu-şi exprimă de fel atitudinea faţă de asemenea activitate de sine stătătoare, ca şi cum într-adevăr, pe scena politică ar evolua un ansamblu de cîntece şi dansuri căzăceşti, iar nu şi-ar fi făcut apariţia formaţiuni înarmate, din voluntarii cazaci, bine plătiţi şi, deci, gata la orice crimă.

Să considerăm oare susţinerea publică şi activă a cazacilor de către vicepreşedintele Ruţkoi o reacţie oficială la disensiunile stihiinice din Moldova interpretate involuntar ca un amestec oficial al Rusiei în problemele unei ţări suverane? Sau prin ce putem explica prezenţa la consfătuirea pe întreaga armată din ianuarie - consfătuire de stat, nicidecum o acţiune obştească, sau, să zicem, congresul forţelor cetăţeneşti şi patriotice - a bravilor atamani în uniformă căzăceşti?

Să vorbim deschis: participarea cazacilor la evenimentele din Transnistria înseamnă o agresiune armată împotriva unui stat suveran. E o agresiune încurajată - cump am putea-o numi altfel? - de Guvernul rus, din moment ce el nu a găsit modalitatea să curme hotărît sau măcar s-o condamne oficial. Nefăcînd nici una nici alta, autorităţile Rusiei au demonstrat, probabil, nu atît neputinţa lor, cît, mai ales, frica faţă de mişcările stihiinice, în general, şi faţă de mişcarea căzăcească, în particular. Nu prin acelaşi motiv se explică şi tutelarea, ocrotirea pînă acum făţişă de către Ruţkoi a naţional-patrioţilor, ca şi atitudinea încă neexplicită a însuşi Preşedintelui? Judecînd după aprobarea tacită a ceea ce se întîmplă, nu putem exclude că liderii de prim rang ai Rusiei sînt gata, într-un moment critic pentru ei, să urce în şeaua căzăcească şi să se alinieze sub stindardul naţional-patriotic. Dacă nu-i aşa, de ce ei nu declară aceasta? De ce nu recurg la putere, la prerogativele lor ca să curme pretinsa libertate căzăcească, să stabilească cu foştii vecini din fosta Uniune adevărate relaţii diplomatice, bazate pe normele dreptului internaţional?

Eschivîndu-se să dea un răspuns limpede la aceste şi alte întrebări, autorităţile ruse nu cîştigă nimic, dau doar motive să fie suspectate că nutresc în taină ambiţii imperiale. În timp ce adevărata cauză a tăcerii oficiale, consider, este alta în această privinţă - absenţa periculoasă şi îndelungată a unei politici de stat conştiente în relaţiile cu ruşii care trăiesc în fostele republici ale fostei Uniuni. Şi atîta timp cît această politică nu este formată, nu va fi declarată cu claritate răspicată, care să curme orice interpretări speculative, atîta timp invazia escadroanelor căzăceşti cînd într-o ţară suverană, cînd în alta va fi interpretată de opinia publică drept o directivă a Kremlinului.

("Izvestia", 11 martie 1992)